

Brydegille och skättegille.

Brydegille och
skättegiller

Då hören skulle brytas ,var det sed att pigan på varje gård skulle torka den gårdens hör. På andra ställe brukade man ha en särskild bastukäring, som torkade hören till alla gårdarna. Då pigorna höllo på att torka på natten ,samlades alla byns ungdomar vid brydestuan och hållo henne sällskap och skojade hela natten till över midnatt. Sen gick man hem sedan man hade sett till att det inte kunde ta eld i brydestuan.

Dagen efter skulla man så bryta. Då samlades man vid 12-4-tiden och började bryta. Sen vid tre-fyra-tiden skulle man ha s. k. mellombid. Det var kavringar, som man hade delat i fyra stycken och så fick man alltid äggakaga. Äggakagan brukade man alltid slåss om och skoja med. Bäst som det var en, som satt och åt på sin äggakaga så var det en annan , som högg

2535

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESBEHOV

25

högg den och slök den för honom. Man fick också bestämda
supar till. Sen bröt man hela dagen och då det var
slut hade man riktigt gille hemma på gården. Då fick
man alltid lutfisk och så dansade man och lekte till ut
på natten.

Dagen efter brukade man sen ha skättegille. Skättegillet.
I början var det bara fruntimmer, men sen kom det
karlar också och hos en livad husbonde blev det
lekar och dans efteråt.

Skane
Frosta
Bojokdoster
1929

2535

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Mrs. as Alb. Mikson
Mrs. as Mrs. "Nils" "Ols"
Stavotorp

Staffansridning.

Man brukade alltid rida Staffan annandag jul. Det var drängarna och de unga bondpojkarne, som redo omkring. Det var då alltid storartat, om någon hade sin häst så lydig så att han kunde rida ända in i stugan helst ända fram till bordet, och sedan sjöng man en vers för varje traktering, som man fick. Man fick förstås alltid brännvin. Det var på den tiden nästan alltid lergolv i stugorna och det gjorde fördenskull inte så mycket att man red in, men många av mororna voro likväl retade på seden för att de hade svårt att hålla rent på sina golv.

Visan, som man sjöng började:

Staffan var en stallerdräng.

Han vattnade sina fålar fem.

I rad, i rad, i hoppfaderalla.

Staffansridning.

*Stjärne
Foster
Bosjöfoster
1929*

2535

Prof. M. Nilsson

4

*Per (mor "Hans Olof")
född i Skarvåsa*

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stjärngossar.

Stjärngossar.

Trettondedagen brukade en del vitk
klädda gossar gå omkring med stjärnan. På stjärnan
hade man målat en hel del bilder från den bibliska
historiens skildringar om julen, och stjärnan var
fäst på en hög stång, så att det gick att smurra den
runt. Man sjöng en vers för varje bild, som kom fram,
och inne i stjärnan hade man tänt ett ljus så att
bilderna syntes.

Det var en gubbe här i trakten,
som i många år gick omkring med en stjärna och sjöng.
Och man gav honom alltid en del små s. k. kavringar,
som man bakade till julen och hade till att ge bort.

Visan, som man sjöng började:

Goderafton, goderafton i alla, som här

är---

2535

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5 12

Så fanns det en vers, som man sjöng, då man fick
traktering i äpple och sådant där:

Pigorna di ädle, di ädle,
Di ger oss nötter å äble.
I rad, I rad i hoppfaderalla.

"Hoppfader"

Skive
Krosta
Björklöster
1928/1929

1928 Pelle Nilsson
Pera. m. mor "Pids Ols"
född i Stanstorp

Midsommar.

Om midsommar hade man majstång. Den klädades av ungdomen på eftermiddagen med blommor och grönt. Var det riktigt fint, skulle man ha två korsträn och på varje arm hade man en krans. Men i vanliga fall hade man bara ett kors med två kransar.

Kring majstången dansade man och lekte på kvällen.

MidsommarMajstång

Skåne
Frosta
Bosjökloster
sept. år 1929

2535

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Mynt. Alb. Nilsson
Ber. Mor "Mils Als"

Stenstorp
Bosjökloster

Maran.

Maran.

Det var en byggmästare ,som låg hos oss och han sade ,att han led så förfärligt av maran. Han fick inte vara i frög en enda natt och det var precis som om det hade kommit opp någonting tungt och ludet och lagt sig på bröstet på honom.Han hade försökt att stoppa igen nyckelhålet för att det skulle hjälpa, men det gjorde ingen nytta .Maran kom i alla fall.

Mara och varulv.

Mara och varulv.

Jag hade en bror, som tjänade tillsammans med en annan dräng i Osbyholmstrakten. Den andre stackaren plågades ~~plågades~~ så hemskt av maran, att min bror måtte ligga ytterst föt att inte maran skulle gå på den andre. Och han hade bett min bror, att han skulle väcka honom, när han hörde att han böjtjade stöna och ge sej. För då hjälpte det alltid. En gång låg min bror vaken och hörde hur det började tassa nere bland träskorna. Han undrade, vad det kunde vara, och strax därefter började den andre att stöna, för då var maran på honom. Då hittade de på att de gömde träskorna, men det hjälpte ändå inte.

Förvillad.

Förvillad.

Det hände en gång Nils Olsson att han gick vilse nere i Ö. Sallerup tre gånger, bara som skövsmån förvillade honom. Han gick ock gick och kom alltid tillbaka till samma plats. Och hus, som han hade sett många gånger, kände han inte igen. Och folk som han mycket väl kände annars, kunde han inte känna igen.

Skövsman.

Skövsman.

En faster till mej hade en stor kärrdunge, som hon skulle gå igenom, då hon gick efter mjölken. Hon talte om att när hon kom sent genom den kärrdungen, såg hon alltid skövsman, en gammal ,grä käring mossig och ful. Om man sa nånting, så skrattade det så det skrall i skogen. Faster hade alltid en gärdesgård att följa, då hon kom där sedan det var mörkt, och hon höll alltid fast i störarna och följde dem. Annars hände det ,att skövsman förvillade henne.

Bäckhästen.

Janne Lind här i Stanstorp talte om, att han hade sett bäckhästen nere i en "sidd" (kärrdrag) i Stanstorp. Han var som en vanlig häst, men mycket längre och så var han alldeles vit. Så talte Lind om, att mens han stod där och titta på bäckhästen, så kom där en hel del små pojkar och klättra opp på ryggen på honom. Och ju fler det var, som klättra opp på honom ju längre blev hästen.

Bäckhästen.

Skatter.

På ett ställe var det en skatt gömd och det var en drake, som förvarade den skatten. En dag var folket i kyrkan och pigan var ensam hemma och hon skulle då ysta. Och då tänkte hon att hon skulle försöka ge draken så han kom ihåg det. Han brukade alltid hålla till i kakelonsbänken och därför vågade ingen att sitta eller ligga i den, för då blev draken arg .

Piga tog en gryta med kokande vassle, då hon hade yttat och hällde i kakelonsbänken. Men då blev draken arg och flög upp i taket och slog av två bjälkar. Sen, när folket kom hem måste pigan erkänna, att hon hade retats med draken och slagit vatten på honom.

Skatter.

Drake.